

Formanden:

Jeg vil gerne starte med at takke for den tillid, som folketingets medlemmer har vist mig ved at genvælge mig som formand for tinget. Jeg skal også på vegne af de øvrige valgte medlemmer af præsidiet takke for genvalget. Jeg kan sige, at vi vil bestræbe os for i et samarbejde med folketingets partier og folketingets enkelte medlemmer at udføre de opgaver, der er pålagt henholdsvis mig som formand og præsidiet som præsidium. Jeg byder medlemmerne velkommen tilbage til arbejdet igen.

Jeg skal derefter have den glæde at byde velkommen til vore gæster i dag. Jeg byder velkommen til Hendes Majestæt Dronningen, til Hans kongelige Højhed Prinsen, til Hendes Majestæt Dronning Ingrid og til Hendes kongelige Højhed Prinsesse Benedikte. Jeg byder velkommen til repræsentanterne for højesteret, og jeg byder velkommen til hver enkelt, der har villet være sammen med os på denne dag, den første dag i det nye folketingsår.

Hjertelig velkommen alle sammen.

Jeg skal derefter give ordet til statsministeren, for at han kan give den i grundloven omhandlede redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Mundtlige del:**Statsministeren (Poul Schlüter):**

Det er nu et år siden, firkløverregeringen begyndte genopretningen af dansk økonomi.

Det folketingsår, der begynder i dag, markerer overgangen til, hvad vi vil kalde anden fase af den ny politik.

Det er en langsigtet politik med det klare sigte at genskabe Danmarks internationale omdømme og genskabe grundlaget for, at alle igen kan komme i beskæftigelse. En politik, der skal modernisere vort samfund i overensstemmelse med et grundsyn, som bygger på de enkelte borgers ansvarsbevidsthed og vilje til at gøre en indsats for at betrygge deres egen og deres familiers situation. En politik, der formindsker formynderiet over

for borgerne og bygger på tillid til, at de selv kan vælge og tage et ansvar for deres valg. En politik, der styrker borgernes stilling i forhold til systemet og lægger vægt på indhold og kvalitet.

De økonomiske problemer havde vokset sig så store, at vi i det første år måtte koncentrere os om en effektiv og direkte indsats for at styrke vore arbejdspladers konkurrenceevne og for at få genskabt en bedre balance i de offentlige finanser.

Det hastede.

Det var nødvendigt af hensyn til betalingsbalancen og vor internationale kreditværdighed og dermed til vore muligheder for at føre en fast og troværdig valutakurspolitik.

Det var nødvendigt for at skabe bedre vilkår for produktion og beskæftigelse i Danmark.

Det var nødvendigt for at få det rentefald, som er en afgørende forudsætning for igen at få gang i erhvervslivets investeringer og i boligbyggeriet.

Det lykkedes for regeringen at få de bærende elementer i denne genopretningspolitik gennemført. Det gjaldt de indkomstpolitiske indgreb, som skulle bane vejen for en forbedring af konkurrenceevnen. Det gjaldt i det store hele også de omfattende besparelser, regeringen foreslog på de offentlige budgetter for at standse væksten i statens gældssætning.

Men det lykkedes også at skabe en betydningsfuld forståelse og vilje til at medvirke til den økonomiske genopretning i den altovervejende del af befolkningen. Vi kan især glæde os over, at arbejdsmarkedets parter viste deres forståelse og ansvarsbevidsthed ved at indgå overenskomster, der holder sig inden for den indkomstpolitiske ramme, der var afstukket af regeringen. Vi ved, at det ikke var nogen helt let opgave. Arbejdsmarkedets parter fortjener megen anerkendelse for, at det lykkedes at løse denne opgave.

Den samme anerkendelse fortjener amter og kommuner for deres indsats i det forløbne år. De kommunale budgetter, der netop er vedtaget, viser, at det er lykkedes at standse væksten i udgifterne. Regeringen vil fortsætte arbejdet med at lette udgiftspresset for kommunerne. Vi vil i den forbindelse lægge vægt på at give kommunerne den videst mulige frihed til at vælge de løsninger, der passer bedst til de lokale forhold.

[Statsministeren]

Resultatet af regeringens, af folketingets, af kommunernes, af befolkningens og af organisationernes fælles indsats har ikke ladet vente på sig. Danmarks økonomi er i dag klart styrket i forhold til situationen for et år siden.

Inflationstakten er formindsket meget mærkbart. Det sidste år er forbrugerpriserne kun steget med ca. 6 pct., og i de sidste 3-4 måneder har de næsten ikke bevæget sig.

Lønstigningstakten er nærmest halveret i forhold til de ca. 10 pct., som i en årrække var et minimum.

Det lettede inflationsbekæmpelsen, at regeringen førte en fast kronekurspolitik. Inflationsbekæmpelsen har på sin side gjort den stabile kronekurs troværdig. Derigennem og gennem saneringen af de offentlige finanser har vi skabt forudsætningerne for et rentefald af historiske dimensioner. Ved regeringens tiltræden var renten nået op over 21 pct. Nu er den under 14 pct. Og forskellen mellem den danske rente og renten i de lande, vi skal konkurrere med, er formindsket særdeles mærkbart.

Underskuddet på betalingsbalancen blev i 1. halvdel af 1983 halveret i forhold til i fjor. Den milde vinter og de lavere energipriser har naturligvis bidraget hertil. Vi kommer antagelig i 1983 ned på et betalingsbalanceunderskud på 10-11 mia kr.

Disse positive resultater forudsatte, at der blev gennemført en kraftig sanering af de offentlige finanser gennem omfattende besparelser på statens og kommunernes budgetter. Et forventet underskud på statsfinanserne på 80 mia kr. i 1983 er nedbragt til et underskud på godt 60 mia kr.

Hensynet til betalingsbalancen og behovet for at nedbringe underskuddet på statsfinanserne gør det nødvendigt, at vi fortsat fører en stram finanspolitik, som ikke åbner mulighed for en stigning i det samlede offentlige og private forbrug i 1984. Med det finanslovsforslag for 1984, som regeringen har fremsat, viser underskuddet på statsfinanserne en faldende tendens. Det er første gang siden midten af 1970'erne. Regeringen har noteret sig, at der på forhånd er rejst nogen kritik mod visse af regeringens forslag. Vi ønsker at drøfte disse problemer med partierne, og vi er åbne over for andre forslag. Men den balance mellem indtægter og udgifter og det offentlige forbrugsniveau, som forslaget til

finanslov er udtryk for, må fastholdes. Finanslovsforslaget fastholder linjen i regeringens genopretningspolitik.

En så gennemgribende sanering kunne ikke gennemføres, uden at vi inddrog alle områder. Besparelserne må nu engang foretages dér, hvor udgifterne er. Når f.eks. social- og sundhedsudgifterne i vort land udgør ca. 60 pct. af de offentlige udgifter, så er det umuligt at friholde dem helt.

Men regeringen har lagt stor vægt på at bevare det social- og sundhedssystem, som vi selv har været med til at opbygge, så uberørt som overhovedet muligt. Derfor må jeg afvise helt urimelige påstande om, at vi ødelægger det sociale sikkerhedssystem og sundhedssektoren.

Vi gør det modsatte. Vi kæmper for at redde velfærdssamfundet på trods af den alvorlige trussel, der er rettet mod det gennem de foregående års vældige gældsætning, en gældsætning, der jo har medført, at statens rentebyrde i dag er af samme størrelsesorden som statens udgifter til sociale formål. Sådan hænger det sammen. Vore økonomiske problemer havde været af en langt mindre størrelsesorden, hvis den byrde ikke havde tynget på de offentlige budgetter.

Vi har social- og sundhedsudgifter på ca. 140 mia kr. Dem har vi formindsket. Vi har formindsket dem med ca. 1 mia kr. Men det er nu engang mindre end 1 pct. af de samlede social- og sundhedsudgifter.

Det er en fantastisk påstand, at en reduktion på mindre end 1 pct. skulle kunne ødelægge det sociale sikkerhedssystem og sundhedssektoren. De beskæringer, vi har foretaget, er for intet at regne mod de nedskæringer, enhver regering ville blive tvunget til, hvis den hidtidige udvikling havde fået lov at fortsætte bare ét eller to år til.

Lad mig specielt nævne - det tror jeg vi alle glæder os over - at det er lykkedes at sikre pensionisterne og de dårligst stillede førtidspensionister en pæn stigning i realindtægten.

Set i lyset af den svage udvikling på vore eksportmarkeder kan man godt sige, at den danske eksport har formet sig ret gunstigt. Beskæftigelsen har været stigende, men ikke stærkt nok til at opsuge den fortsat store tilgang til arbejdsmarkedet. Som i de fleste andre lande er ledigheden derfor desværre gået yderligere i vejret.

[Statsministeren]

Den vending i produktions- og dermed i beskæftigelsesudviklingen, vi regner med i løbet af 1984, skal komme fra en opgang i de private erhvervsinvesteringer, fra øget konkurrenceevne over for importerede varer og fra eksporten.

Den internationale konjunktur – og dermed vore eksportmuligheder – er fortsat præget af usikkerhed. Det er dog stadig den fremherskende opfattelse, at der vil komme et moderat internationalt opsving i 1984. Den rolige lønudvikling og det lavere renteniveau nu betyder, at dansk erhvervsliv står langt bedre rustet til at udnytte de muligheder, det vil indebære. Den stigning i dansk eksport, som er begyndt i 1983, både kan og skal fortsætte i 1984.

De private investeringer i erhvervslivet reagerer da også positivt på rentefaldet og på den roligere lønudvikling. Det bliver i den kommende tid den vigtigste opgave for os at styrke de tendenser. Det vil være af enorm betydning, hvis vi kan skabe tillid til, at den politik, der blev indledt sidste år, vil blive fastholdt og udbygget i de kommende år. Vi har jo i sommerens løb set, hvilken indflydelse usikkerhed på dette punkt har på renteutviklingen. Jeg tror, det er væsentligt at fastslå, at tillid til politisk stabilitet har den største betydning for erhvervslivets investeringsplaner.

En stabil opgangslinje vil kræve, at den konsekvente økonomiske politik bliver videreført i en længere årrække. Erhvervslivet og arbejdsmarkedet må vide, hvad de kan regne med. Inflationstakten må nedbringes yderligere. Underskuddet over for udlandet skal simpelt hen fjernes i løbet af 3–4 år, så en tilbagebetaling af gælden til udlandet kan påbegyndes. Underskuddet på statsfinanserne skal reduceres år for år, så det kan være væk ved udgangen af dette årti. Det må være målet.

Vi må ikke slække på genopretningspolitikken i utide. Vi skal sikre, at den økonomiske fremgang bider sig fast. Kun derved kan vi nedbringe arbejdsløsheden på en holdbar måde.

Regeringens politik vil derfor i den kommende tid bygge på et videre perspektiv.

I anden fase af firkloverregeringens politik, som vi nu går ind i, vil regeringen udforme og fremlægge en vækst- og moderniseringspolitik.

Vi mener, tiden er inde til en mere langsigtet politik, som er bredere funderet, og som bygger på en klar grundholdning. Den går ud på, at vi skal løse de økonomiske problemer gennem ny økonomisk vækst. Vi kan kun komme ud af den krisetilstand, vort land befinder sig i, ved at frigøre og styrke de kræfter, der findes i vort erhvervsliv, ved at skabe gode vilkår for produktionen og for investeringerne, ved at kalde på virkelysten og viljen til at tage en risiko, ved at skabe et erhvervsklima, som indebærer, at indsatsen kan resultere i en tilstrækkelig indtjening, som kan give mulighed for at konsolidere og foretage investeringer. Det er en afgørende forudsætning for fornyet fremgang i produktion og beskæftigelse og dermed i reallønnen. For sådan er jo sammenhængen.

Regeringen vil derfor iværksætte et vækst- og moderniseringsprogram, som indeholder fem hovedelementer:

- 1) fremme af investering, produktion og beskæftigelse,
- 2) en styrkelse af opsparing og kapitalformidling,
- 3) en reform af beskatningen,
- 4) indførelse af nye principper i udgiftspolitikken samt
- 5) en modernisering af den offentlige sektor.

Siden firkloverregeringens tiltræden er der sket en mærkbar positiv ændring i det økonomiske klima i Danmark. Denne forbedring skal vi fastholde med det formål at øge produktion og beskæftigelse i det private erhvervsliv. Det er regeringens opfattelse, at det eneste realistiske og holdbare grundlag for fremgang i erhvervslivets investeringer er, at der skabes vilkår, som ganske enkelt gør det velmotiveret at investere.

Vi har som nævnt fået et mærkbart rentefald. Stigningen i priser og lønninger er halveret. Kronekursen er nu stabil og forudselig. Der er begyndende tegn på en forbedring af erhvervslivets indtjening. Derigennem er der efter regeringens opfattelse skabt et godt grundlag for nye investeringer. Regeringen vil i den økonomiske politik tilstræbe, at disse helt nødvendige forudsætninger fortsat kan være til stede. Et godt erhvervsklima er kruntappen i regeringens erhvervs politik.

[Statsministeren]

Regeringen vil foretage en nyorientering af erhvervsfremmebevillingerne for at styrke en strukturtilpasning. Den skal vi igennem; vi slipper ikke for det. Vi vil i stigende omfang kanalisere erhvervsstøtten mod investeringer i ny teknologi, produktudvikling og markedsføring af nye produkter. Især de små og mellemstore virksomheder har svært ved at løse disse problemer på egen hånd, men hjælper vi dem, vil det få stor effekt på både beskæftigelse, eksport og valutaindtjening. Regeringen vil forstærke arbejdet for at lette etableringen af nye og udbygningen af mindre virksomheder.

I takt med den forstærkede erhvervsfremmeindsats på disse områder vil der ske en gradvis afvikling af en række ældre ordninger, således at der ikke bliver tale om offentlige merudgifter.

Tilpasningen af erhvervslivets struktur til de kommende afsætningsmuligheder forudsætter en kraftig og målrettet indsats på forsknings- og på uddannelsesområdet. Man kan roligt sige, at vores uddannelsessystem ikke tilstrækkelig hurtigt har kunnet tilpasse og udbygge uddannelser, som svarer til erhvervslivets behov. Det er vel en af årsagerne til den alt for høje arbejdsløshed, især blandt unge. Tre fjerdedele af dem, der har fået en videregående uddannelse, er traditionelt gået ind i den offentlige sektor. Det kan naturligvis ikke fortsætte.

Regeringen vil derfor tage initiativ til en kraftig indsats på alle niveauer af uddannelsessystemet med øget vægt på at højne kvaliteten og forbedre de unges beskæftigelsesmuligheder. Ikke mindst inden for arbejdsmarkedsuddannelserne er der behov for øget omstillingsevne og effektivisering. Det er nødvendigt, selvfølgelig, af hensyn til erhvervslivet, men det er samtidig til gavn for dem, der ønsker at dygtiggøre sig, at de får en uddannelse, vi ved der er brug for i fremtidens samfund.

Forskningsrådgivningen vil blive forbedret. Forskningsresultaterne må yderligere spredes og nyttiggøres. Der vil blive sat ind på særlig perspektivrige områder.

Investeringer på transport-, forsynings- og kommunikationsområdet må vi ligeledes tillægge høj prioritet i vækstpolitikken. Over en årrække skal vi opbygge et såkaldt bredbåndnet. Det vil ændre kommunikationsområdet afgørende og samtidig skabe mulighe-

der for dansk produktion på områder i tilknytning dertil. Endelig har det store tekniske, eksportmæssige og kultur-mæssige perspektiver. Vi regner med, at arbejdet med dette projekt vil blive ført et afgørende skridt fremad i dette folketingsår. Under det stykke arbejde vil regeringen overveje, hvordan de fjernereliggende, mindre samfund kan indpasses i systemet.

Det andet hovedelement i regeringens vækst- og moderniseringsprogram vedrører erhvervenes finansieringsforhold. Den økonomiske vækst skal stimuleres gennem en styrkelse af opsparing og kapitalformidling. Der skal skabes gode muligheder både for selvfinansiering i virksomhederne og for tilførsel af fremmed kapital. Den gradvise forbedring af virksomhedernes økonomiske situation er selvfølgelig med til at skabe finansieringsmuligheder for nyinvesteringer, og samtidig ligger der heri et selvstændigt incitament til at sætte ny produktion og beskæftigelse i gang.

Kapitalformidlingen og kapitaltilførslen til erhvervene ønsker vi at lette gennem en række ændringer af erhvervsbeskatningen og gennem forbedrede vilkår for aktieemission samt ved en forbedring af realkrediten til erhvervsformål.

Udbuddet af ansvarlig, risikovillig kapital ønsker vi at øge, og vi ønsker, at aktiebesiddelse skal kunne spredes til bredere kredse i befolkningen. Regeringen vil derfor fremsætte forslag, der indebærer lempeligere skattemæssig behandling af medarbejderaktier, letter oprettelsen af aktiesparefonde samt letter adgangen til at anbringe også individuel kapitalopsparing i aktier.

Regeringen vil tillige foreslå, at pensionskasserne og livsforsikrings-selskaberne får øgede muligheder for at placere midler som ansvarlig kapital i vore virksomheder.

Indkomsterne i dansk landbrug har i det seneste driftsår været stigende, men vi ved jo, at situationen for mange landmænd fortsat er uhyre vanskelig. Det gælder både de meget gældtyngede landmænd og de landmænd, som har været ramt af ugunstigt vejr.

Derfor lægger regeringen vægt på, at der snarest gennemføres en langsigtet løsning af landmændenes renteproblemer, og at der skabes grundlag for en øget selvfinansiering.

Vi venter, at der vedtages EF-foranstaltninger til støtte for strukturtilpasningen i fi-

[Statsministeren]

skeriet. Så snart det er sket, vil der blive fremsat forslag til den nødvendige danske lovgivning.

Regeringen vil fremsætte lovforslag, hvorefter de samlede kvoter for det støttede byggeri bliver fastholdt på samme høje niveau i 1984 som i året før.

Der har i det seneste år været en positiv udvikling i byggeeksporten. Det vil vi fortsat støtte med de ekstra midler, der er afsat i regeringens investeringsfremmeprogram.

Det tredje element i vækst- og moderniseringsprogrammet er som nævnt en reform af beskatningen. Stigningen i de direkte skatter gennem de sidste mange år har afsløret væsentlige mangler i vort skattesystem.

Derfor er det en højt prioriteret opgave på én gang at få reformeret indkomstbeskatningen og at få løst nogle vigtige problemer i erhvervsbeskatningen. Navnlig har den høje beskatning af merindkomst hos personer hæmmet lysten hos mange til at gøre en ekstra indsats og til at spare op.

Samtidig er der store forskelle i indkomstbeskatningen af personer, skattepligtige selskaber og skattefri institutioner. Det har tilskyndet til det, vi godt kan kalde skattetænkning, og det har skabt forvriddinger i mange økonomiske dispositioner. Derfor er det nødvendigt at ændre skattereglerne. Vi skal belønne initiativ og arbejdslyst, vi skal tilskynde til opsparings- og investeringsdispositioner, der er egnede til at fremme produktion og beskæftigelse, og samtidig må en rimelig fordeling af skattebyrden sikres. Skattereglerne må gøres enklere og lettere at forstå. Derved får borgerne også lettere ved at forudse de skattemæssige virkninger af deres dispositioner, og retssikkerheden på skatteområdet bliver forbedret.

Det lovforberedende arbejde vil vi søge gennemført så hurtigt, at der på de væsentligste områder kan fremsættes lovforslag allerede i den kommende folketingssamling. Det er hensigten, at væsentlige dele af en skattereform skal kunne få virkning fra 1. januar 1986.

På erhvervsbeskatningens område vil de forslag, der især tager sigte på at understøtte vækstpolitikken, imidlertid blive tilstræbt gennemført tidligere.

Mange af problemerne i vort skattesystem hænger sammen med de høje procenter, der arbejdes med, når man bevæger sig op over

proportionalstrækket, og derfor må vi sigte mod en betydelig forlængelse af proportionalstrækket. Det må antagelig ske over nogle år, men på længere sigt kan målet være at føre proportionalskatten helt til tops, så beskatningen af den først og den sidst tjente krone bliver den samme.

Det er en forudsætning for proportionalbeskatning, at der sker en fradragssanering, men regeringen vil ikke ændre adgangen til at fradrage renteudgifter i indtægten, og samtidig ønsker vi – det er også væsentligt – at fritage de laveste indkomster for skat.

Både formueskatten og den kommunale grundskyld af virksomheder har en række utilsigtede virkninger for beskæftigelse og produktion. Vi vil derfor se på, hvordan disse skatter kan lempes for erhvervsaktiver.

Endelig vil vi se på, hvordan vi kan skabe den bedst mulige harmoni mellem beskatning af selskaber og personligt drevne virksomheder uden at forøge provenuet af selskabsbeskatningen.

Regeringen har nedsat et sagkyndigt udvalg, der skal undersøge, hvordan vi kan gennemføre ændringer, der kan lette generationsskiftet inden for erhvervslivet, som jo ofte bliver udsat for en meget kraftig økonomisk belastning.

Et særligt udvalg overvejer ændringer i beskatningen af selvstændigt arbejdende kunstnere, så den passer bedre til kunstneres særlige arbejdsvilkår.

De to sidste elementer i vækst- og moderniseringsprogrammet vedrører den offentlige sektor.

Det er en afgørende betingelse for skabelse af et gunstigt investeringsklima, at den offentlige sektor ikke på ny begynder at vokse. Det er en strukturel svaghed ved dansk økonomi, at fremstillingssektoren er for lille i forhold til den offentlige sektor. Derfor er det nødvendigt fortsat at formindske statens underskud; det er en forudsætning for yderligere rentefald. En stigning i skattetrykket ville uundgåeligt lægge hindringer i vejen for den indkomstpoltik, som skal forbedre vore arbejdspladsers konkurrenceevne.

Derfor må udgiftspolitikken tilrettelægges således, at vi sikrer, at den offentlige sektor tilpasses de samfundsøkonomiske muligheder. Det er regeringens mål år for år at reducere underskuddet på statsfinanserne.

[Statsministeren]

For 1984 kræver denne målsætning et fald i de samlede offentlige udgifter. Dette kræver betydelige besparelser på isolerede områder. Dels skal vi muliggøre omprioriteringer, bl.a. for at skaffe plads til en mere vækstorienteret indsats over for den private sektor, dels skal vi kompensere for udgiftsstigninger på områder, hvor der fortsat er et udgiftspres, som vanskeligt kan afvises.

Det er et væsentligt led i regeringens bestræbelser for at hindre en vækst i de offentlige udgifter, at brugerne selv skal betale mere, både hvor brugerbetaling allerede kendes, og på nye områder. Det kan eventuelt kombineres med forsikringsordninger. Samtidig må forsikringselementet styrkes i de ordninger, vi allerede har. Vi vil tilstræbe, at større udgiftsordninger hviler i sig selv.

Vi har brug for en tættere sammenhæng mellem retten til at disponere og ansvaret for finansieringen. Forretningsmæssige kriterier må i større omfang anvendes i den offentlige sektor.

Men udgiftspreset kan også lattes, hvis en række opgaver løses uden for de egentlige institutioner: hospitaler, plejehjem, daginstitutioner osv.

Inden for socialministeriet vil man således bl. a. gennem en forsøgsvirksomhed søge at finde frem til utraditionelle, bedre og da også gerne billigere løsninger, bl. a. ved at inddrage den enkelte og private organisationer i det sociale arbejde. Det kan give et mere menneskeligt system, f. eks. ved at øge selvaktiviteten hos de ældre og give dem større frihed og selvstændighed.

Regeringen arbejder med forslag til en finansieringsomlægning på det sociale område. Den indebærer bl. a., at de nuværende procentrefusioner afløses af bloktilskud. Der ved mener vi at opnå, at den disponerende myndighed får større valgfrihed i forbindelse med et større økonomisk ansvar.

Regeringen vil fremsætte forslag om ændring af lovgivningen om arbejdsløshedsdagpenge med det formål at styrke forsikrings-elementet.

I sundhedsvæsenet skal decentraliseringen fremmes til gavn for patienterne, ligesom det forebyggende arbejde skal have højere prioritet. Det er af afgørende betydning, at der inden for den meget udgiftskrævende sundhedssektor sker en styrkelse af omkostningsbevidstheden.

Indenrigsministeren har nedsat et produktivitetsudvalg, der skal inspirere til en forbedret produktivitet og effektivitet og bedre patientbehandling på vore sygehuse. Der bliver nedsat et statsligt-kommunalt udvalg, som skal se på opgavefordelingen mellem sygehushæsenet og lægepraksis. Vi tror, det er muligt ud fra såvel en lægelig som en økonomisk vurdering i højere grad at færdigbehandle patienterne hos den praktiserende læge, så patienterne kan undgå indlæggelse.

De opgaver, der varetages af det offentlige, er af afgørende betydning for den enkeltes velfærd og for den økonomiske vækst i det danske samfund. Også i et samfundsøkonomisk perspektiv er det derfor afgørende at sikre en tilfredsstillende produktivitet og effektivitet i denne store del af det økonomiske liv, som i dag beskæftiger ca. 1/4 af den samlede arbejdsstyrke i Danmark.

Regeringen agter på denne baggrund at iværksætte et program for modernisering af den offentlige sektor med det formål at sikre øget kvalitet og fornyelse i det offentlige service i 1980'erne uden tilførsel af yderligere midler.

Det er regeringens principielle opfattelse, at en modernisering bedst kan ske ved at gennemføre en decentralisering af både ansvar og kompetence. De enkelte dele af den offentlige sektor kan kun komme til at fungere effektivt, hvis de får større bevægelsesfrihed. Derfor forbereder vi en ændring af budget- og bevillingssystemet, hvor der lægges større vægt på rammestyring og øget dispositionsfrihed for så vidt angår udgiftsbevillinger og personaleforbrug.

Vi mener, decentraliseringen skal ske på en sådan måde, at de enkelte myndigheder får klare tilskyndelser af økonomisk eller anden karakter til en bedre og billigere løsning af opgaverne. Derfor overvejer vi en øget anvendelse af markedslignende mekanismer inden for det offentlige, bl. a. på en række områder ved omlægning fra producent- til brugerbevillinger samt ved øget anvendelse af omkostningsbestemte betalingsordninger. Samtidig påtænkes tilvejebragt bedre muligheder for at udbyde nogle offentlige opgaver til private.

Regeringen lægger vægt på, at myndighedernes betjening af borgere og erhvervsliv forbedres og smidiggøres. Derfor vil bl. a. arbejdet med at forenkle den offentlige regu-

[Statsministeren]

lering – det, vi har kaldt regelsanering – blive fortsat.

Det er regeringens hensigt gennem en ændret rekruttering, nye ansættelsesmønstre og lederuddannelse at forbedre ledernes muligheder for at leve op til de nye krav.

Det er også regeringens agt løbende at tilpasse kvalifikationerne hos de andre personalegrupper, bl. a. gennem efteruddannelse. Også på anden måde vil vi sikre den bedst mulige anvendelse af det offentliges personale. Muligheden for øget løndifferentiering og en vis delegering af lønfastsættelsen vil blive taget op.

Endelig er det et hovedelement i moderniseringsprogrammet at øge investeringerne i ny teknologi, så arbejdsprocesser og arbejdstilrettelæggelse kan svare til de nye muligheder.

Finansministeren vil i løbet af efteråret fremlægge en samlet redegørelse for regeringens moderniseringsprogram.

Sigtet med regeringens genopretnings- og vækstpolitik er naturligvis i sidste instans at skabe bedre vilkår for danskerne på alle de områder, der fylder deres tilværelse: et bedre miljø, gode og rummelige uddannelsesmuligheder, et righoldigt og varieret kulturtilbud og den størst mulige retssikkerhed – for nu at nævne nogle vigtige eksempler.

Regeringen vil videreføre og udbygge den hidtidige miljøpolitik med vægt på en åben, bred og saglig information for at øge befolkningens forståelse af problemerne.

Vi støtter et samarbejde mellem erhvervsvirksomheder og offentlige virksomheder om at udbygge den eksport, der allerede nu er i gang på miljøområdet.

Når de igangsatte undersøgelser har klarlagt omfanget af og årsagerne til forurening af vort drikkevand, vil regeringen tage stilling til, om det er nødvendigt at tage nye initiativer for at imødegå denne forurening.

Vi vil gennem det internationale samarbejde yde vor del til løsning af forureningsproblemerne og tage de initiativer, der er nødvendige her i landet.

Folketinget har opfordret regeringen til at friholde kulturministeriet for de bebudede rammebesparelser, og det vil vi naturligvis efterleve, men det hindrer ikke, at der foretages fornuftige omprioriteringer inden for området.

Regeringen agter at fremsætte forslag til en ny museumslov. Dens hovedformål er en tiltrængt økonomisk forbedring for museerne, en styrkelse af enheden i dansk museumsvesen og et bedre samarbejde mellem museerne.

De gode traditioner for frivilligt idræts- og ungdomsarbejde er af stor folkelig betydning. Regeringen vil gennem en forenkling af rammerne skabe et bedre grundlag for, at disse traditioner kan videreføres. Regeringen vil tage stilling til eliteidrættens problemer på grundlag af idrætsudvalgets betænkning.

I juni måned afgav mediekommissionen betænkning om et øget dansk TV-udbud. I lys heraf vil regeringen tage initiativ til ændringer af radiolovgivningen, der kan danne grundlag for, at der uafhængigt af Danmarks Radio bliver tilvejebragt et øget udbud af dansk TV. Derefter må Danmarks Radios fremtidige forhold tages op til overvejelse.

Regeringen ønsker at gennemføre en justering af folkeskoleloven. Det bør gøres lettere at bevare små skoler, og man bør kunne gå nye veje i småbørnsundervisningen. Derfor må børnehaveklasserne kunne undervises sammen med 1. og 2. klasse, uden at børnehaveklassen gøres obligatorisk for børnene.

Regeringen mener, at prøverne må ændres, så prøvetiden halveres. Til gengæld skal der gøres en indsats for, at prøverne bedre kommer til at svare til dagligdagen. Vi skal undgå den situation, at ⅓ af eleverne spilder en måned på prøver, der faktisk ikke svarer til det niveau, de er blevet undervist på.

Ved overførelsen af de eksisterende statsgymnasier vil kvalitetsstyringen i ministeriet ikke blive svækket, men tværtimod styrket.

Der må gøres endnu en kraftanstrengelse for at lempe adgangsbegrænsningen og for at afskaffe den helt de fleste steder. De unge vælger gennemgående så fornuftigt, at meget taler for at lukke flere ind på deres første uddannelsesønske fremfor – som vi jo har oplevet i de senere år – at drive dem ud i, hvad man godt kan kalde ørkesløst pointsamleri. Der, hvor begrænsninger er nødvendige, må det hellere gå efter relevante kvalifikationer og f. eks. ikke efter lodtrækning.

Arbejdet i folkekirken, som det udfolder sig i de enkelte sogne, mener regeringen er af stor folkelig og menneskelig betydning.

Regeringen vil gennem en modernisering af den kirkelige lovgivning være med til at

[Statsministeren]

styrke mulighederne for, at dette arbejde kan trives. Regeringen overvejer en særlig indsats med henblik på at sikre de kulturværdier, som vore gamle kirker repræsenterer.

Retssystemet bør sikre den enkelte borger den bedst mulige retsbeskyttelse, også over for offentlige myndigheder.

Med dette sigte vil regeringen bl. a. fremlægge en samlet forvaltningsreform, der omfatter en ny almindelig forvaltningslov og en ny lov om offentlighed i forvaltningen. Vi vil stille forslag om en styrkelse af lægdommeres placering i straffesagerne og en almindelig effektivisering af retsplejen.

Der bør gennemføres en udvidelse af de adoptionssøgendes muligheder for at blive godkendt som adoptanter og samtidig en forenkling af undersøgelseerne i adoptionsager. Der vil bl. a. blive tale om en lempelse af kravene til de adoptionssøgendes alder og til varigheden af deres samliv.

Det er endvidere regeringens opfattelse, at der er behov for at forhøje erstatningsniveauet ved personskader. Erstatningerne bør bringes mere på linje med de andre vesteuropæiske landes.

Regeringen vil endvidere styrke den forebyggende indsats mod alkoholmisbrug og brug af narkotika.

Arbejdsløsheden er steget igen i 1983, til trods for at vi har sluset omkring 8.000 flere ind i jobtilbud, ansat omkring 6.000 til hos det offentlige og skaffet flere unge i uddannelse end nogen sinde tidligere. I år må man forvente at 60.000 langtidsledige vil få et arbejdstilbud, og det er 12.000 flere end i 1982.

Anlægsarbejderne vedrørende naturgassen forløber planmæssigt og endda på visse områder forud for tidsplanen.

Regeringen arbejder målbevidst på at løse de problemer, som findes vedrørende styring af omkostningerne og opbygning af det nødvendige marked for naturgassen. Det forudsætter et nært samarbejde mellem selskaber og myndigheder.

På mandag udløber fristen for at ansøge om nye tilladelser til efterforskning og indvinding af naturgas og olie i den danske undergrund. Regeringen forventer at nå den tilsigtede nye aktivitet på dette vigtige område. Vilkårene vil blive tilrettelagt således, at der derved er basis for at skabe en større oliindustri i vort land.

Regeringen håber, at vi – trods nogle divergenser i opfattelsen af konkrete spørgsmål – kan bevare den brede politiske enighed om Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik med grundlag i vort medlemskab af FN, NATO og EF sammen med vor deltagelse i det nordiske samarbejde.

Denne enighed er en vigtig forudsætning for, at vi kan yde et konstruktivt bidrag til at fremme dialogen mellem Øst og Vest og derigennem fremme en ægte afspænding på grundlag af den fornødne sikkerhed.

Vi må beklage, at der stadig sker begivenheder, som gør det vanskeligere at føre denne dialog. Jeg tænker på visse sovjetiske handlinger i det nordiske område, jeg tænker på den stadig uafklarede situation i Polen, jeg tænker på den fortsatte russiske besættelse af Afghanistan og sidst, men ikke mindst, på den tragiske nedskydning af et sydkoreansk passagerfly med 269 uskyldige mennesker om bord.

På den anden side er det opmuntrende, at Øst og Vest efter næsten tre års forhandlinger er nået til enighed om et indholdsrigt og afbalanceret slutdokument for sikkerheds- og menneskerettighedskonferencen i Madrid. Det er en væsentlig opgave at øge respekten for det enkelte menneske og for de fundamentale menneskerettigheder i det internationale samfund.

Vi må håbe, at denne enighed kan bidrage til at forbedre klimaet for forhandlingerne om andre spørgsmål af betydning for afspænding.

Det gælder ikke mindst de amerikansk-sovjetiske forhandlinger i Genève om mellemdistancerakerterne i Europa. Regeringens grundlag i denne sag er Danmarks tilslutning til dobbeltbeslutningen og den dagsorden, der blev vedtaget i folketinget den 26. maj i år. Målet må være at nå frem til et gensidigt tilfredsstillende resultat på lavest mulige niveau inden udgangen af 1983.

Samtidig vil regeringen støtte alle bestræbelser, der kan tjene til i øvrigt at begrænse rustningerne, hvad enten det drejer sig om Øst-Vest-forholdene eller de farlige tendenser til oprustning i udviklingslandene.

Den danske forsvarsordning udløber med udgangen af 1984. Regeringen vil derfor i løbet af folketingsåret indlede drøftelser om en ny forsvarsordning.

[Statsministeren]

Mulighederne for rettidig tilførsel af allierede forstærkninger er af væsentlig betydning for troværdigheden af forsvaret af Danmark. De praktiske forberedelser til, at vi kan modtage og støtte sådanne styrker, vil blive videreført.

Regeringen lægger vægt på, at civilforsvaret fungerer godt. Der er væsentlige behov for en styrkelse af dele af civilforsvaret, og regeringen vil derfor – efter forhandling med folketingets partier – fremsætte forslag til en omprioritering af indsatsen i civilforsvaret.

Bistandssamarbejdet med udviklingslandene vil vi videreføre efter de hidtidige retningslinjer med de justeringer, der fulgte af folketingsdebatten i februar. Bistanden vil i 1984 stige til 0,74 pct. af bruttonationalproduktet.

Inden for EF bliver det vigtigste problem EFs fremtidige finansiering. Regeringen er indstillet på at medvirke til konkrete justeringer og tilpasninger i hele samarbejdet, og vi har forståelse for, at det er nødvendigt at bremse den stærke stigning i landbrugsudgifterne, der har præget de seneste år.

Men regeringen vil modsætte sig en løsning, som nedbryder de resultater, der er opnået vedrørende den fælles landbrugspolitik og de principper, den bygger på: finansieringssystemet og toldunionen. De må bibeholdes som grundlag for udbygning med andre fælles aktiviteter på områder som industripolitik, forskning og teknologi, hvor det er en livsbetingelse, at Europa ikke sakker agterud i forhold til USA og Japan. Regeringen er rede til at deltage i en forøgelse af bidragene til EF, hvis udbygningen af de fælles aktiviteter gør dette ønskeligt.

Den fiskeripolitiske løsning, der blev opnået i januar, giver rimelige vilkår for fiskeriets udvikling, men der er selvfølgelig fortsat problemer, som må løses, bl. a. fordelingen af sild og torskefiskeriet ved Grønland.

Da Grønlandsministeren og jeg var i Grønland, fik vi bekræftet, at Grønland fortsat er besluttet på at forlade EF. Vi vil fortsat søge at sikre, at Grønland i fortsat rigshed med Danmark opnår de bedst mulige betingelser.

Tilsvarende vil regeringen fortsat yde Færøerne al nødvendig støtte til at opnå de bedst mulige resultater i forhandlingerne med EF.

I dette folketingsår skal vi gøre en kraftig indsats for at videreføre og udbygge genop-

retningspolitikken og for at begynde en vækst- og moderniseringspolitik.

Vi skal i dette arbejde – for det er nødvendigt – i høj grad bygge på den tillid og optimisme, der er skabt i befolkningen og i erhvervslivet.

Det grundlag kan man ikke undvære, hvis de resultater, der er opnået, skal omsætte sig i en forøget eksportindsats, i en forstærket indsats i konkurrencen med importerede varer og i øget produktion, beskæftigelse og investering i vort erhvervsliv. Vi kan kun rette landets økonomi op og skabe ny vækst gennem en frugtbar og tillidsfuld vekselvirkning mellem regeringen og folketinget på den ene side og befolkningen og erhvervslivet på den anden side.

Derfor er det af afgørende betydning, at regeringen og folketinget i fællesskab skaber tillid til, at den politik, der blev indledt for et år siden, ikke bliver slået i stykker; jeg tror, det værste af alt ville være at give op på halvvejen.

Det er det ansvar, vi alle skal arbejde under.

Regeringen indbyder i dag folketinget og dets partier til et samarbejde om denne politik, og vi vil med åbent sind over for kritik og andre forslag forhandle om de enkelte elementer.

Den afgørende betingelse er, at den linje og den styrke, der ligger i regeringens forslag, bevares.

Jeg foreslår, at vi indleder det nye folketingsår med et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Skriftlig del:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38 afgives i en mundtlig og en skriftlig del.

I denne skriftlige del af redegørelsen gives en kortfattet omtale af de lovforslag og forslag til folketingsbeslutning, som regeringen ved begyndelsen af det nye folketingsår påregner at fremsætte i løbet af folketingsåret.